

OIKEUDEN PERUSTEOKSET

INSOLVENSSI- OIKEUS

RISTO KOULU
HEIDI LINDFORS
JOHANNA NIEMI

Alma Talent
Helsinki 2017

4., uudistettu painos

Copyright © 2017 Alma Talent Oy ja tekijät

ISBN 978-952-14-2518-9

Ulkoasu: Porkka & Kuutsa Oy
Toimitus: Harri Korkeamäki
Taitto: Marja-Leena Saari

Paino: BALTO print 2017 Liettua

Anna palautetta kirjasta: protoimitus@almamedia.fi

ESIPUHE NELJÄNTEEN, UUDISTETTUUN PAINOKSEEN

Neljäs painos ilmestyy melkoisesti myöhästyneenä, mikä johtuu Helsingin yliopiston kokemista mullistuksista. Hallinnon uudistus, ISO PYÖRÄ -uudistus ja lukuisat vähäisemmät uudistukset ovat vieneet opettajilta sen ajan, joka olisi normaalioloissa käytetty tutkimukseen ja tällaisten yleisesitysten kirjoittamiseen.

Kirjan sisältö, painotukset ja kirjoittajakunta ovat muuttuneet. Sisältö on saatettu ajan tasalle, vanhentuneet jaksot on poistettu ja samalla aikaisempiin painoksiin sisältynyttä insolvenssipoliittista pohdiskelua on karsittu kovalla kädellä. Uusi painotus on suosinut ulosottoa ja yksityishenkilön velkajärjestelyä, kun taas saneerausta ja kansainvälistä konkursia käsitteleviä osia on lyhennetty ja tiivistetty. Toimitukselliset periaatteet on sen sijaan säilytetty ennallaan.

Ajan kuluminen näkyy myös kirjoittajakunnassa. Aikaisempiin painoksiin osallistuneet professori emeritus Erkki Havansi ja dosentti, yliopistonlehtori Emilia Korkea-aho ovat jättäytyneet pois, minkä takia kirjoitusvastuu jakaantuu entistä harvemmille. Siitä huolimatta he ovat kiitoksensa ansainneet. Tutkimusapulaiseni Johanna Kerola on samoin nähnyt suuren vaivan oikolukemisessa ja yksityiskohtien tarkistamisessa, joten myös häntä on kiittäminen.

Porthaniassa marraskuussa 2017

Risto Koulu

ESIPUHE KOLMANTEEN, UUDISTETTUUN PAINOKSEEN

Myös kolmannessa painoksessa on pysytetty samat toimitukselliset periaatteet. Esitystä on täydennetty uudella aineistolla, ja siihen on lisätty joitakin alajaksoja. Samalla kirjan jatkuvasti laajentuessa yksityiskohtia, sisäisiä viittauksia ja toistoja on karsittu, vaikkakin ne saattavat hieman hankaloittaa teoksen hakuteoskäyttöä. Sisällöllisiä muutoksia on tullut ulosottoa ja kansainvälistä ulosottoa koskeviin jaksoihin. Nämä muutokset johtuvat uudistuneesta säädöspohjasta, etenkin ulosottokaaren säätäminen on tuonut mukanaan paljon muutoksia.

Yrityssaneeraus-jakso perustuu paljolti vuonna 2007 ilmestyneeseen kirjaani ”Uudistettu yrityssaneeraus”. Emilia Korkea-aho on muokannut kyseisen tekstin tähän kirjaan sekä päivittänyt sen. Konkurssioikeus-jaksoistani julkaistiin ajantasainen erillisteos vuonna 2009. Sen teksti on siirretty – vielä kertaalleen päivitettyä ja tarkistettuna – tähän teokseen. Painoaikataulun takia uusi aineisto on otettu huomioon ainoastaan, jos se on ollut saatavilla syyskuun lopussa 2009.

Jälleen kerran kiitän kirjoittajien puolesta kustantajan ammattitaitoisia ja osaavaa toimitustyötä. Siitä on tällä kertaa vastannut kustannustoimittaja Kristiina Koivisto.

Yksityisoikeuden laitoksella marraskuussa 2009

Risto Koulu

ESIPUHE TOISEEN, UUDISTETTUUN PAINOKSEEN

Tässä toisessa painoksessa seurataan ensimmäisen painoksen perusratkaisuja. Suurimmat rakenteelliset muutokset on tehty konkurssioikeusjaksoon, josta on jätetty pois kumottua konkurssisääntöä koskeva esitys. Konkurssisääntöä tosin sovelletaan ns. vanhoihin konkursseihin eli ennen vuoden 2004 konkurssilain voimaantuloa alkaneisiin konkursseihin. Näiden tapausten määrä kuitenkin vähenee nopeasti. Konkurssioikeusjakson teksti on pääosin peräisin kirjastani ”Uusi konkurssilaki” (2004). Kirjan esitys on kuitenkin päivitetty uudella aineistolla, siihen on lisätty joitakin alajaksoja ja erityisesti konkurssilain valmisteluun liittyviä yksityiskohtia on karsittu.

Eniten pulmia toiselle painokselle on aiheuttanut ulosotto-oikeusjakso, sillä ulosottolainsäädännön laajat osittaisuudistukset jatkuvat edelleen. Jaksossa on rakenteen yksinkertaistamiseksi päädytty siihen, että selostus ulosottolain 4–6 luvuista perustetaan eduskunnassa valiokuntakäsittelyssä olevaan hallituksen esitykseen (13/2005 vp) eikä nykyisiin 4–6 lukuihin. Ratkaisua perustellaan sillä, että hallituksen esitys johtanee jo vuoden 2006 alussa vastaavaan lainsäädäntöön. Lukija, joka haluaa perehtyä nimenomaan nykyiseen, väistyvään sääntelyyn, saa sitä paitsi kaipaamansa tiedot tämän teoksen ensimmäisestä painoksesta.

Kansainvälinen insolvenssioikeus -jakso on samoin uudistettu. Kansainvälinen ulosotto on saanut oman kirjoittajan (Heidi Lindfors). Kansainvälinen konkurssioikeus -alajaksoa on laajennettu huomattavasti. Tältä osin esityksen runko perustuu paljolti kirjaani ”Kansainvälinen konkurssioikeus pääpiirteittäin” (2004). Nopea kehitys on kuitenkin vaatinut tässäkin päivittämistä. Samalla yleisesityksessä turhia yksityiskohtia ja taustojen esittelyä on voimakkaasti karsittu.

Myös tämän painoksen osalta kirjoittajat kiittävät kustantajaa ammatitaitoisesta toimitustyöstä. Toimittamisesta on, ensimmäisen painoksen tapaan, vastannut kustannustoimittaja Terhi Lintunen.

Helsingissä marraskuussa 2005

Risto Koulu

ESIPUHE

Maksukyvyttömyys (insolvenssi) ja sen haittavaikutusten hallinta on leimannut vaihtelevalla intensiteetillä viimeisen vuosikymmenen yhteiskunnallista ilmapiiriä. Lainsäädäntöä on voimakkaasti kehitetty, jotta maksukyvyttömyyden haitta saataisiin minimiinsä. Oikeuspoliittinen keskustelu ei ole kuitenkaan tuottanut yksimielisyyttä siitä, mitä tavoitteita tälle lainsäädännölle tulisi asettaa. Yhtäältä ylivelkaantuneiden vapauttaminen, toisaalta velkavastuun ylläpitäminen ovat saaneet kannattajansa. Voidaan sanoa, että suomalainen insolvenssipolitiikka etsii vielä suuntaansa.

Tämä teos on sekä lainsäädännön että sen tutkimuksen esittelyä. Kirjassa käydään läpi pääpiirteissään se tietämys, jonka oikeustieteen tutkimus on tuottanut maksukyvyttömyydestä. Teos on näin samalla katsaus suomalaisen insolvenssioikeuden tutkimuksen nykytilaan. Se on suunnattu sekä lakimiehille että muille asiasta kiinnostuneille. Tämä on pakottanut välistä hankaliin kompromisseihin tieteellisen täsmällisyyden ja luettavuuden välillä. Lähtökohdaksi on otettu kirjan helppo luettavuus. Lukijan tehtäväksi jää arvioida, kuinka hyvin tekijät ovat tässä tavoitteen saan onnistuneet.

Kirjan liitteeksi on otettu sellaista virallisaineistoa, jota ei-lakimieslukijan on vaikea saada käsiinsä. Tällaiseksi aineistoksi on katsottu oikeusministeriössä 21. tammikuuta 2002 valmistunut ehdotus konkurssilainsäädännön uudistamiseksi sekä Euroopan yhteisön asetukset kansainvälisestä maksukyvyttömyydestä.

Yhteisteoksen viimeistely ja painokuntoon saattaminen vaatii kovaa työtä. Tekijät ovat saaneet tähän tukea toimitukselta; erityisesti kustannustoimittaja Terhi Lintusen apu on ollut korvaamaton. Tekijät esittävät hänelle lämpimät kiitoksensa.

Helsingissä 24. toukokuuta 2002

Risto Koulu